

Брюксел, 22 април 2026 г.
(OR. en)

8482/26

ENER 199
ENV 402
COMPET 475
TRANS 244
CONSOM 131
IND 278
ECOFIN 518
FISC 144

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 22 април 2026 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2026) 370 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН
КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ
AccelerateEU – Енергиен съюз
Финансово достъпна и сигурна енергия чрез ускорени действия

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2026) 370 final.

Приложение: COM(2026) 370 final

Брюксел, 22.4.2026 г.
COM(2026) 370 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

AccelerateEU – Енергиен съюз

Финансово достъпна и сигурна енергия чрез ускорени действия

1 ВЪВЕДЕНИЕ

За втори път в рамките на по-малко от пет години опасностите от **зависимостта на Европа от вноса на изкопаеми горива** стават съвсем очевидни. Над половината (57 %¹) от потребяваната в Европа енергия е от внос на изкопаеми горива. Това създава уязвимост, която има своята цена. През 2025 г. ЕС е внесъл изкопаеми горива на стойност около 340 милиарда евро². От началото на конфликта в Близкия изток през март 2026 г. и затварянето на Ормузкия проток сме изразходвали допълнително 24 милиарда евро за внос на изкопаеми горива³. Освен това възможните последици за растежа на БВП и инфлацията⁴ са значителни. Ситуацията в Близкия изток остава нестабилна и не е ясно колко време ще продължи, но едно е сигурно: нейното въздействие ще продължи да се усеща поне в продължение на няколко месеца и ще излезе извън рамките на енергийния сектор, което ще има последици за икономиката и заетостта и социални последици.

Покачващите се цени са непосредствената последица от конфликта. Няма непосредствена заплаха за сигурността на доставките, макар запасите от някои горива да са ограничени. ЕС е в процес на намаляване на дела на изкопаемите горива в производството на електроенергия, но газът и нефтът продължават да доминират в отоплението, промишлеността и транспорта и имат ключова роля в промишлените вериги за създаване на стойност (напр. химикали, пластмаси и торове). Това излага европейските домакинства и предприятия, по-специално МСП и енергоемките отрасли, както и техните работници, на риск от покачване на цените в световен мащаб. Настоящата ситуация изисква **навременни, целенасочени и временни мерки**, за да се защитят най-уязвимите потребители, да се ускори преминаването ни към прехода към чиста енергия и електрификация и да се защити конкурентоспособността на европейската промишленост.

През последните години ЕС значително ускори енергийния преход към ефикасна, гъвкава и взаимосвързана система, която се основава на **произведени в ЕС, чисти и изобилни енергийни източници**. Много държави членки вече извличат ползите от бързия напредък в енергийния преход, което показва, че тази цел е постижима и носи ясни ползи за хората и предприятията. Така например държавите членки, които имат висок дял на чистата енергия (по-специално възобновяеми енергийни източници и ядрена енергия) в своя електроенергиен микс, заедно с гъвкава електроенергийна система, разполагаща с достатъчен капацитет на мрежата и капацитет за акумулиране, обикновено имат цени на електроенергията под средните за ЕС и в момента са по-малко засегнати от текущата енергийна криза.

---

¹ [Евростат](#), 2024 г.

² [Евростат](#).

³ Първите 52 дни. Сравнение с периода преди началото на кризата в Близкия изток, като се приема, че ЕС все още внася същите обеми. Преди кризата ЕС би заплатил приблизително 51 милиарда евро за същия период, вместо 75 милиарда евро. Изчисления на Комисията въз основа на данни от Bloomberg, Kpler, LSEG / Refinitiv.

⁴ Енергията е основен фактор за нестабилността на общата инфлация, като въздействието ѝ е както пряко (гориво, електроенергия), така и непряко (производствени и транспортни разходи).

Това е сериозно напомняне за необходимостта от **ускоряване на електрификацията, въвеждането на допълнително вътрешно производство на чиста енергия и енергийния преход**. Изборът, който правим днес, определя дали ще се изправим пред следващата криза в позиция на уязвимост или сила. Преходът към система за чиста, изобилна, произведена в ЕС, сигурна, осигуряваща устойчиво използване на водните ресурси и финансово достъпна енергия никога не е бил само необходимост от гледна точка на климата и околната среда — той е и императив от социално-икономическа гледна точка и от гледна точка на конкурентоспособността и сигурността. Тези цели на политиката взаимно се подсилват и допълват и могат да бъдат постигнати чрез пълноценно използване на всички налични чисти технологии, като същевременно се гарантира технологична неутралност. Ето защо краткосрочните мерки за подпомагане не трябва да отслабват — а напротив, да утвърждават — по-дългосрочните цели за увеличаване на вътрешното производство на чиста енергия, постигане на декарбонизирана и устойчива енергийна система на ЕС и укрепване на европейския производствен капацитет, за да се избегне създаването на нови стратегически зависимости.

За постигането на тези цели ще са необходими силен ангажимент, **засилена координация** и повече инвестиции, но ползите от засилването на прехода към чиста енергия несъмнено надвишават разходите за него. Всяка забавена инвестиция в енергийния преход рискува да доведе до по-големи разходи за обществото.

Настоящата криза има много силно глобално измерение. За да смекчи въздействието на напрежението върху световните пазари, ЕС може да използва значителната си тежест като купувач и стойността на своя единен пазар — източник на **сила и солидарност** особено по време на криза.

Този план е част от **динамичния отговор на Комисията**, който ще търпи развитие в зависимост от ситуацията. Комисията ще следи отблизо тези мерки и ще обмисли допълнителни мерки, ако положението се влоши. Той се състои от пет ключови области на действие, които имат за цел да подкрепят държавите членки при предоставянето и насочването на краткосрочна помощ към потребителите, особено към най-непосредствено засегнатите. В него също така се определят начини за ускоряване на напредъка към постигането на по-устойчива енергийна система в средносрочен и дългосрочен план:

- по-добра координация между държавите членки и с международните партньори;
- подкрепа за държавите членки за защита на потребителите, включително промишлеността, от сътресения в цените и едновременно с това подпомагането им в енергийния преход;
- ускоряване на преминаването към произведена в ЕС чиста енергия и електрификация;
- укрепване на нашата енергийна система; и
- стимулиране на инвестициите чрез мобилизиране както на публично, така и на частно финансиране за енергийния преход.

2 НЕЗАБАВНИ ДЕЙСТВИЯ ЗА БЪРЗО ПОСТИГАНЕ НА ПОЛЗИ

2.1 Ползите от по-добрата координация на равнище ЕС

Засилената координация на равнище ЕС показва ясни ползи. Съвместните действия в рамките на плана REPowerEU след агресията срещу Украйна изиграха централна роля, като позволиха на ЕС да намали търсенето си на газ с 18 % (между август 2022 г. и март 2023 г.)⁵, намалявайки непосредствения натиск и подкрепяйки дългосрочната стабилност. Енергийната платформа на ЕС⁶ помогна за обединяване на европейското търсене за 90 милиарда кубични метра газ. Тя свързва промишлените купувачи от ЕС с международни доставчици, като в отговор бяха осигурени 77 милиарда кубични метра.

Първите области за засилена координация на равнище ЕС включват **запълването на газохранилищата** и използването на възможности за гъвкавост при правилата за запълване, **освобождаването на запаси от нефт**, приемането на **национални спешни мерки** и **гарантирането на наличието на гориво за реактивни двигатели и дизелово гориво**, включително чрез **оптимизирането на производствения капацитет на петролни рафинерии**.

Недостигът на гориво за реактивни двигатели може да окаже значително въздействие върху въздушния транспорт, като например отмяна на полети, особено с оглед на натоварения летен период във въздухоплаването. Като се има предвид, че въздушният транспорт функционира отвъд националните граници, е нужна координация на равнище ЕС, за да се запази ефективното функциониране на единния пазар и да се гарантират непрекъснати доставки в целия ЕС. Следва да се обмислят възможности за алтернативни доставки и видове вносно гориво⁷.

Повишените цени на дизеловото гориво и разходи за корабно гориво водят до повишаване на цените на товарните превози и оказват сериозен натиск върху автомобилните превозвачи и секторите на морския транспорт на къси разстояния и вътрешния воден транспорт, както и върху рибарството и селското стопанство.

Наличието и оперативният капацитет на европейския нефтопреработвателен сектор трябва да бъдат увеличени максимално, за да се отговори на текущото търсене, особено на горива за реактивни двигатели, тъй като около 40% от нашето потребление на гориво за реактивни двигатели се внася, а около половината от целия внос преминава през Ормузкия проток⁸. Капацитетът за рафиниране е географски концентриран в някои региони на ЕС⁹, а алтернативните доставки на рафинирани нефтени продукти са ограничени, поради което са необходими координиран мониторинг и потенциални колективни действия, за да се увеличи максимално съществуващото производство на европейските рафинерии, включително чрез координираното и своевременно освобождаване на запаси за извънредни обстоятелства.

⁵ Евростат, спрямо равнищата преди кризата.

⁶ Чрез механизма [AggregateEU](#), създаден в периода 2023—2025 г.

⁷ Например Jet A.

⁸ Изчисления на Комисията въз основа на данни от Kpler и Евростат.

⁹ Четири основни регионални центъра: Северозападна Европа, скандинавските и балтийските държави, Средиземно море и Централна и Източна Европа.

Действията за координация са от ключово значение и за укрепването на военната инфраструктура за гориво, по-специално за вноса, преработката, съхранението и разпределението на доставките на гориво за реактивни двигатели.

И накрая, външната дейност на ЕС за намаляване на зависимостта от изкопаеми горива в глобален план¹⁰ може допълнително да допринесе за намаляване на уязвимостта на ЕС към сътресения в цените на енергията, да насърчи енергийната сигурност и устойчивост на ЕС и да насърчи конкурентоспособността на Европа в областта на чистите технологии. Координацията и сътрудничеството по-специално с договарящите се страни от Енергийната общност ще спомогнат за устойчивостта на взаимосвързаните ни енергийни пазари¹¹.

С оглед на тяхното въздействие върху външните отношения на ЕС предложените в настоящото съобщение действия ще се извършват в сътрудничество с Европейската служба за външна дейност в рамките на упражняването на нейните функции.

Незабавни действия от страна на Комисията за засилване на координацията на равнище ЕС:

- [От април 2026 г. нататък] **Комисията ще улеснява координацията на националните действия за запълване на газохранилищата** (например чрез внимателен мониторинг и координация с държавите членки на графика на покупките от участниците на пазара, за да се избегнат скокове на цените поради увеличено едновременно закупуване) **и за евентуално освобождаване на запаси от нефт**, включително гориво за реактивни двигатели и дизелово гориво (за което Комисията ще предостави анализи на сценариите и ще координира графика и обемите по региони и за ЕС). Това ще се прави съответно в рамките на Координационната група по природния газ и в Координационната група по нефта.
- [От април 2026 г. нататък] **Държавите членки се насърчават да използват гъвкавостта при запълването на газохранилищата (до 10 %). Комисията има готовност да направи оценка на допълнително увеличение на допустимия праг на отклонение (до допълнителни 5 %) съгласно актуализирания Регламент на ЕС относно съхранението на газ.**
- [От април 2026 г. нататък] **Комисията ще улеснява координираните контакти на ЕС с доставчиците на нефт и газ и държавите партньори със сходни профили на внос на енергия**, за да се подобрят функционирането и прозрачността на глобалните енергийни пазари, включително чрез **пълно мобилизиране на Платформата на ЕС за енергия и суровини**¹² за взаимодействие с промишлеността. Комисията ще се стреми да засили международното сътрудничество за увеличаване на доставките от трети държави и чрез мрежата от търговски споразумения на ЕС.

¹⁰ Включително — напр. чрез изпълнението на стратегията Global Gateway — Транссредиземноморската инициатива за възобновяема енергия и чисти технологии.

¹¹ Енергийната общност може също така да участва в заседанията на Координационната група по нефта и Координационната група по природния газ чрез своя секретариат и, когато е уместно в зависимост от конкретните точки за обсъждане, чрез договарящите се страни от Енергийната общност. Платформата на ЕС за енергия и суровини остава отворена за дружества от договарящите се страни от Енергийната общност.

¹² https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-security/eu-energy-and-raw-materials-platform_en?prefLang=bg.

- **[Май 2026 г.] Комисията ще картографира съществуващия капацитет за рафиниране в Европа, ще оцени нуждите и ще работи по мерки за осигуряване на пълноценно използване и достатъчен вътрешен капацитет за рафиниране за устойчиви доставки на целия спектър от нефтени продукти по време на настоящата криза, както и за да се увеличи вътрешното производство на ЕС на устойчиви биогорива.**
- **[От май 2026 г. нататък] Комисията ще създаде обсерватория за горивата, която ще картографира доставките на релевантните транспортни горива (произведени в ЕС, внесени и изнесени) и наличните запаси в ЕС, включително, доколкото Комисията разполага с информация, военни запаси на горива и капацитет за рафиниране. Като първоначален приоритет Комисията ще осъществява координация с държавите членки, доставчиците на горива и сектора на въздухоплаването (летища и авиокомпании) във връзка със **снабдяването с алтернативно гориво за реактивни двигатели** и ще предложи мерки за **оптимизиране на разпределянето му** между държавите членки, за да се гарантира наличността му във всички региони и летища. Комисията ще оцени необходимостта от преразглеждане на правилата на ЕС относно стратегическите запаси, за да се включат специфични изисквания за горивото за реактивни двигатели.**
- **[От май 2026 г. нататък] Комисията ще издаде насоки, с които се **изясняват съществуващите възможности за гъвкавост** в законодателната рамка на ЕС за въздухоплаването, по-специално във връзка с правилата относно летищните слотове, борбата с практиката за превоз на гориво над необходимото количество за полета, задълженията за извършване на обществена услуга и използването на други вносни горива, за да се **преодолеят последиците за въздушния транспорт от евентуален недостиг на гориво**, като се гарантира, че се запазва правилното функциониране на вътрешния пазар и се обезпечават въздушнотранспортната свързаност от основно значение. **Ако ситуацията се влоши и съществуващите възможности за гъвкавост вече не са достатъчни, Комисията ще предложи временни промени в приложимата законодателна рамка на ЕС, когато това е обосновано.****
- **[2026 г.] Комисията ще започне процеса на преразглеждане на Директивата за запасите от нефт, за да се преодолеят слабостите, установени по време на настоящата криза, и да се прецени, наред с другото, дали са необходими конкретни изисквания по отношение на запасите за различните нефтопродукти.**

2.2 Защита на потребителите и промишлеността от сътресения в цените

Домакинствата и промишлеността очакват от държавите членки и ЕС мерки, които да ги защитят от неочаквано големи скокове на цените. Бюджетите на домакинствата се затягат, тъй като нарастващите разходи за енергия намаляват разполагаемия доход на хората. Това вече се наблюдава, когато хората зареждат автомобилите си¹³. Освен това, тъй като около две трети от природния газ, потребяван в ЕС, се използва в сградите или в промишлеността, скоковете на цените на газа ще доведат и до предизвикателства за много потребители, когато увеличенията на цените бъдат отразени в техните сметки за енергия, а накрая и в други части на икономиката, като например цените на храните.

¹³ Понастоящем европейците плащат средно около 1,8—2,2 EUR за литър бензин и 2,0—2,4 EUR за дизелово гориво в сравнение със средно 1,5—1,6 EUR за литър бензин през 2025 г. и 1,6—1,8 EUR за литър дизелово гориво през 2025 г., източник: [Седмичен бюлетин за нефта](#) на Европейската комисия.

Понастоящем много домакинства може все още да се ползват от условията, определени в договорите за газ и електроенергия, които са сключили преди началото на конфликта в Близкия изток. Това може да се промени, когато изтече срокът на индивидуалните им договори за доставка. Всички потребители в уязвимо положение са особено изложени на този риск.

При продължаващия и повтарящ се натиск върху вноса на изкопаеми горива и продължаващата нестабилност на цените на енергията е **необходима незабавна подкрепа, но тя трябва да бъде целенасочена, навременна и временна**, както и да е обвързана с дългосрочни решения (вж. примерите в приложение II). Тази подкрепа следва да запази стимулите за намаляване на търсенето на енергия и да бъде в съответствие с ангажиментите на държавите членки съгласно фискалната рамка на ЕС.

Законодателната рамка на ЕС и инициативите на Комисията в областта на политиката, включително енергийният пакет за гражданите¹⁴, вече предоставят набор от мерки на разположение на държавите членки, които те биха могли да обмислят и с които да се осигури незабавна помощ за потребителите. Те включват например целеви схеми за подпомагане на доходите; ваучери за енергия, например за подмяна на газови котли; социални тарифи; намаляване на акцизите върху електроенергията за уязвимите домакинства и енергоемките отрасли; намаления на ДДС за инсталирането на термopомпи, слънчеви фотоволтаични инсталации и свързани тях батерии за дребномащабно приложение; данъчни стимули в подкрепа на преминаването към електрически превозни средства; стимулиране и улесняване на участието на потребителите в енергийните общности и в собственото производство на енергия; и насърчаване на потребителите да сравняват и сменят своите доставчици на енергия или договори. Освен това, за да подпомогнат уязвимите потребители, държавите членки вече могат да въведат, съгласно действаща законодателна рамка на ЕС, временни или пълни забрани за изключване от електроснабдителната мрежа. Борбата с енергийната и транспортната бедност също е приоритет за предстоящата стратегия за борба с бедността.

Целевите финансови стимули, като например целеви данъчни кредити, ускорена амортизация¹⁵ или схеми за социален лизинг, също могат да подкрепят инвестициите и да увеличат степента на внедряване на чисти технологии, като същевременно допринасят за разрастването на европейските производствени мощности. Това включва сектори като тези на електрическите превозни средства, битовите или промишлените термopомпи, слънчевите панели и системите за акумулиране на енергия с батерии.

Икономииите на енергия и замяната на потреблението на нефт и газ с произведена в ЕС чиста енергия се доказаха като ефективни за справяне с високите цени на енергията и за

---

¹⁴ [Енергиен пакет за гражданите](#) (COM/2026/115).

¹⁵ В съответствие със [заклученията на Съвета](#) от 10 октомври 2025 г. относно данъчните стимули в подкрепа на чистите технологии и промишлеността.

намаляване на зависимостта на Европа от вносни изкопаеми горива¹⁶. В краткосрочен план държавите членки могат да постигнат значителни ползи в множество сектори, като съчетаят действия за електрификация, подобряване на ефективността и ускорено внедряване на чисти технологии, включително например иновативни устойчиви биотехнологични решения (вж. приложение II за примери). Схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ) също беше ключов инструмент за постигане на по-висока степен на енергийна сигурност и независимост, тъй като без СТЕ сега Европа би консумирала 100 млрд. куб. метра газ повече, което би ни направило по-уязвими.

В домакинствата и сградите подпомагането на адаптации, които осигуряват бързо въздействие — като подобряване на изолацията, подмяна на прозорци или подмяна на неефективни уреди — може да **доведе до незабавни и дългосрочни** икономии на енергия и намаляване на разходите. Замяната на котлите на газ и мазут с термопомпи би могла да намали наполовина крайното потребление на енергия в сградите и да намали сметките за енергия с течение на времето.¹⁷ Годишното увеличение на темпа на внедряване на термопомпи от около 2,4 милиона единици понастоящем на около 4 милиона единици до 2030 г. не само ще облекчи потребителите, но и ще подпомогне държавите членки в напредъка към намаляване на средното потребление на първична енергия на жилищния сграден фонд с най-малко 16 % до 2030 г.¹⁸ Комисията насърчава държавите членки да използват механизма на Европейската инвестиционна банка за предварително финансиране по СТЕ2, за да ускорят внедряването на мерки за декарбонизация в жилищния сектор и сектора на мобилността, по-специално в полза на домакинствата с ниски и средни доходи и МСП.

Тъй като по-голямата част от потреблението на нефт е в транспортния сектор, действията на държавите членки следва да бъдат координирани и насочени към поддържане на товарните потоци и свързаността за пътниците, като същевременно се насърчава преминаването към електромобилност и други решения за чиста мобилност за всички видове транспорт като структурно решение за намаляване на зависимостта ни от нефт в транспорта. Те могат да включват стимули за потребителите да придобиват електрически превозни средства (напр. преминаване на корпоративните автомобилни паркове към решения за чист транспорт¹⁹, като например тежкотоварни електрически превозни средства или електрически пътнически фериботи) или предоставяне на захранване от наземната електрическа мрежа в пристанищата. За предприятията — особено за малките, средните и енергоемките предприятия — целевите механизми за подкрепа могат да включват схеми за финансиране, ваучери или модели за лизинг за стимулиране на инвестициите в енергийна ефективност и чисти технологии.

---

¹⁶ Последните налични данни сочат, че финансираните от ЕС инвестиции в енергийна ефективност вече укрепват енергийната устойчивост на Съюза. Към края на 2023 г. годишните икономии на енергия, постигнати със средства на ЕС, възлизаха на 81,9 TWh; източник: [COM\(2026\) 118 final](#), стр. 17. За допълнителна информация вж. също проекта [ODYSEE](#).

¹⁷ Изчисления на Комисията.

¹⁸ Прямо 2020 г. [Директива относно енергийните характеристики на сградите](#) (ЕС) 2024/1275 (ДЕХС).

¹⁹ Предложение на Комисията за [Регламент относно екологосъобразните корпоративни превозни средства](#) (COM (2025) 994 final)

Държавите членки могат да обмислят използването на разпределените им средства от Социалния фонд за климата за финансиране на такива мерки за уязвимите групи, включително както в транспортния сектор, така и в сектора на сградите.

За въздушния и водния транспорт и рибарството започнатият преход към устойчиви авиационни горива (УАГ) и устойчиви корабни горива (УКГ)²⁰ следва да бъде ускорен, като бъде подкрепен с бързото прилагане на стимули за тяхното производство и използване в ЕС²¹. За други сектори, като селското стопанство, рибарството и логистиката на мобилността, увеличеният достъп до устойчиви биогорива за съществуващите превозни средства с двигатели с вътрешно горене може да осигури непрекъснатия им принос към веригата на доставки, по-специално за храните.

Незабавни действия от страна на Комисията в подкрепа на държавите членки при защитата на потребителите и промишлеността:

- [Май 2026 г.] На предстоящата неофициална среща на министрите на енергетиката на ЕС в Кипър на 13 май 2026 г. Комисията ще представи каталог с възпроизводими мерки за постигане на икономии на енергия и повишаване на ефективността на системата, както и мерки за замяна на изкопаемите горива с произведена в ЕС чиста енергия, които държавите членки могат бързо да приложат за намаляване на потреблението на газ и нефт в краткосрочен план. Каталогът ще се основава на оценка на най-ефективните мерки, предприети от 2022 г. насам, и ще включва примери за конкретни действия, успешно изпълнени на място, с потенциал за широкомащабно възпроизвеждане в целия ЕС, и тяхното въздействие.
- [От април 2026 г. нататък] Комисията ще създаде цифрово хранилище за събиране и обмен на неуповителна информация относно националните спешни мерки на държавите членки, за подпомагане на координацията между съседните държави членки и за улесняване на обмена и насърчаването на добри практики.
- [Април 2026 г.] Комисията ще приеме временна рамка за държавна помощ, в която ще бъдат очертани разпоредби за държавите членки за разработване и прилагане на целенасочени временни спешни мерки в подкрепа на някои от икономическите сектори, които са изложени в най-голяма степен на скокове на цените.
- [От април 2026 г. нататък] Комисията ще предоставя непрекъсната помощ на държавите членки при разработването на целенасочени, навременни и временни мерки (включително ценова намеса, схеми за подпомагане на доходите и данъчни стимули), насочени към подпомагането по-специално на МСП, енергоемките отрасли и домакинствата, като същевременно се запазва стимулът за икономии на енергия и се насърчава намаляването на изкопаемите горива. Държавите членки следва да представят оценка на съответните очаквани въздействия, включително фискалните разходи за тях, и да избягват разпокъсването на единния пазар. Комисията ще предостави ръководни принципи и ще улесни разработването на образци в тази връзка. Държавите членки могат също така да предприемат мерки за данъчно облагане на неочакваните печалби, за да се гарантира социална справедливост; Комисията ще зачита решенията на държавите членки и ще подпомага и предоставя най-добри практики

²⁰ Регламентите [ReFuelEU — сектор „Авиация“](#) и [FuelEU — сектор „Морско пространство“](#).

²¹ [План за инвестиции за устойчив транспорт \(STIP\)](#)

относно националните мерки, както и ще оценява тяхното въздействие върху единния пазар. Комисията е готова да подкрепи всички държави членки, които в краткосрочен план трябва да прилагат данъчни ставки върху енергията под настоящите минимални равнища на ЕС, като същевременно се избягват увеличаването на търсенето на изкопаеми горива и изострянето на дисбалансите при търсенето и предлагането.

- [Април 2026 г.] Комисията ще продължи да **способства за прилагане на овластяването и защитата на потребителите** в държавите членки **чрез предоставяне на насоки** относно защитата на уязвимите клиенти от изключване от електроснабдяването, ускоряването и опростяването на смяната на доставчика на енергия и на договорите за енергия, участието в енергийните общности и собственото потребление, подобряването на управлението на риска за доставчиците и защитата на потребителите по време на енергийния преход.
- [От май 2026 г. нататък] Комисията, включително чрез Съвета за инвестиции за енергийния преход и Коалицията за финансиране за енергийна ефективност, ще **насърчава и подпомага разработването на схеми за социален лизинг за чисти и ефективни технологии, които държавите членки се насърчават да използват** в подкрепа на бързото внедряване например на електрически превозни средства, термпомпи в жилищните сгради и батерии за дребномащабно приложение.²² Комисията е готова да **подпомага държавите членки при въвеждането на финансови стимули**, като например данъчни кредити, за бързото внедряване на технологии за чиста енергия, като електрически превозни средства, промишлени и битови термпомпи, акумулаторни батерии „зад електромера“ и промишлено акумулиране на топлинна енергия, като същевременно се гарантира спазване на ангажиментите съгласно фискалните правила.
- [Април 2026 г.] Комисията задейства механизма за подкрепа при кризи, предвиден съгласно Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури²³, който позволява на държавите членки да компенсират операторите в сектора на рибарството, аквакултурите и преработването за увеличените оперативни разходи и пропуснатите приходи, произтичащи пряко от положението в Близкия изток.

3 НЕЗАБАВНИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ТРАЙНИ ПОЛЗИ

3.1 Ускоряване на преминаването към произведена в ЕС чиста енергия и електрификация

Чрез предприемане на незабавни действия за постигане на силни резултати в средносрочен план държавите членки могат да заменят значителни обеми нефт и газ, като **ускорят прехода към чиста, произведена в ЕС и изобилна енергия**, включително чрез електрификация, внедряване на слънчева топлинна и геотермална енергия, както и

²² В допълнение към други модели за стимулиране, като например безвъзмездни средства, гаранции, заеми или модели „енергия като услуга“, които се използват по-често за технологии като батерии за дребномащабно приложение и термпомпи.

²³ [Решение за изпълнение на Комисията за констатиране, че положението в Близкия изток](#), възникнало на 28 февруари 2026 година, представлява настъпване на изключително събитие, водещо до значителни смущения на пазарите.

други видове енергия от възобновяеми източници, ядрена енергия, биометан, устойчиви биогорива и водород.

Например годишно внедряваните мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници следва да се увеличат на 100 GW годишно²⁴, включително чрез нови широкомащабни проекти за енергия от възобновяеми източници и ускорено внедряване на слънчева енергия²⁵, което може да доведе до бързи резултати²⁶. Ето защо, за да се постигнат бързи резултати, от решаващо значение е да бъдат рационализирани националните режими за издаване на разрешения в съответствие с изискванията, определени в законодателството на ЕС²⁷. Освен усилията за транспониране, съсредоточаването на изпълнението в началото на периода може да доведе до конкретни резултати. До края на 2026 г. продължителността на процедурите за издаване на разрешения следва да намалее в цяла Европа до максимум две години²⁸ и всяка държава членка следва да отключи потенциала на зоните за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници, като създаде поне една такава зона.

Друг ключов лост е да се подсилят максимално съществуващите активи за енергия от възобновяеми източници. Бързото увеличаване на мощността и осъвременяване на вятърни паркове, включително тези от тях, които са разположени в морето, подкрепено от специални рационализирани режими за издаване на разрешения за увеличаване на мощността, както и модернизирането на други централи за енергия от възобновяеми източници, като например водноелектрически централи, могат бързо да осигурят така необходимата допълнителна помощ чрез увеличаване на наличните производствени мощности.

Енергията от АЕЦ представлява важен компонент от стратегиите за декарбонизация, конкурентоспособност на промишлеността и сигурност на доставките. Почти половината от държавите членки разполагат с енергия от АЕЦ в своя национален

---

²⁴ В съответствие с [Пакта за чиста промишленост](#) (COM (2025) 85 final). Степента на внедряване на мощности за възобновяема енергия се отнася до мощностите за постоянен ток, еквивалентен на около 85 GW капацитет за променлив ток, използван в стандартната практика за статистическо отчитане.

²⁵ Производството на електроенергия от слънчева енергия е един от най-достъпните източници за производство на електроенергия и има много голям потенциал за внедряване, като например в жилищни сгради, включително балкони, пътища и широкомащабни търговски обекти,

²⁶ От 2021 г. насам ЕС е инсталирал около 260 GW мощности за енергия от възобновяеми източници (204 GW слънчеви фотоволтаични уредби и 57 GW вятърна енергия), което е довело до икономии на газ за производство на електроенергия, равняващи се на около 15 млрд. куб. метра през 2025 г. (или около 5 % от годишния внос на ЕС).

²⁷ Би следвало вече всички държави членки да са транспонирали и приложили всички изисквания за издаване на разрешения за възобновяеми енергийни източници и свързаната с тях инфраструктура съгласно законодателството на ЕС в областта на енергетиката, и по-специално Директивата за енергията от възобновяеми източници (включително зоните за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници, по-висшия обществен интерес в полза на проекти за енергия от възобновяеми източници и по-кратките срокове за издаване на разрешения за модернизиране на съществуващите такива). Към момента на публикуване на настоящото съобщение държавите членки все още са в процес на приемане на националните мерки за транспониране и на уведомяване на Комисията за тях.

²⁸ В съответствие с Директивата за енергията от възобновяеми източници, в която са включени по-кратки срокове по отношение на зоните за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници, докато сроковете за изпълнение на много сложни проекти, като например някои проекти в морето, може да бъдат по-дълги.

енергиен микс. От актуализираните национални планове в областта на енергетиката и климата²⁹ става ясно, че се очаква инсталираните ядрени мощности да се увеличат. Ядрените електроцентрали са източник на чиста енергия, подходяща за повишаване на интеграцията на системата, и осигуряват гъвкавост, с което се улеснява по-нататъшното въвеждане на други чисти технологии. Тези ползи се отнасят до енергийната система на целия ЕС. Новите малки модулни реактори³⁰ или избягването на преждевременното извеждане от експлоатация³¹ на съществуващи ядрени мощности могат да спомогнат за намаляване на необходимостта от използване на изкопаеми горива, включително в централизирани отоплителни системи и промишлени процеси. Според оценката в стратегията за Примерната ядрена програма (PINС) налице е също така неизползван потенциал по отношение на съществуващите ядрени електроцентрали³².

Настоящата криза е и призив за ускоряване на електрификацията³³, за да се сложи край на излагането на сътресения в цените на изкопаемите горива и на зависимости от вноса. През 2024 г. 71 % от електроенергията в ЕС е била произведена от източници на чиста енергия³⁴, което е допринесло за наличието на евтина енергия в системата. Въпреки това електроенергията представлява по-малко от една четвърт от крайното потребление на енергия³⁵. За да се осигурят достъпни цени на енергията и конкурентоспособност на промишлеността чрез предоставяне на потребителите на ползите от чистата енергия и възобновяемите енергийни източници и за да се подобри ефективността на системата, е необходимо по-голяма част от потреблението на енергия (транспорт, сгради, промишленост и др.) да премине от изкопаеми горива към електроенергия.

---

²⁹ [Оценка на окончателните актуализирани национални планове в областта на енергетиката и климата в целия ЕС](#), COM(2025) 274 final.

³⁰ Съобщение на Комисията [Стратегия за разработването и внедряването на малки модулни реактори \(ММР\) в Европа](#), COM(2026) 117.

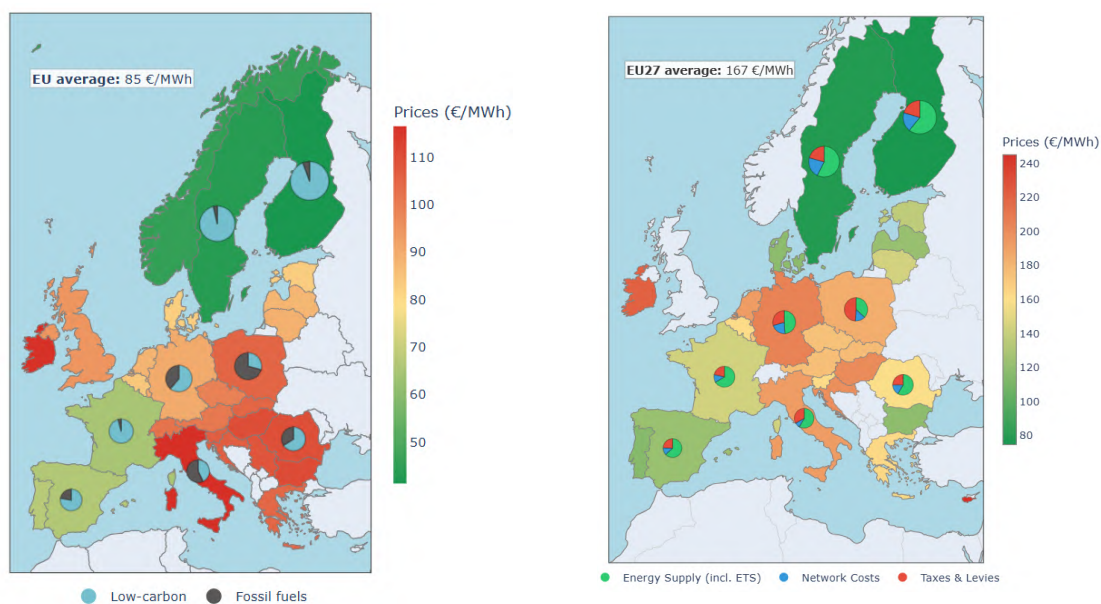
³¹ Съобщение на Комисията [Примерна ядрена програма](#), представена съгласно член 40 от Договора за Евратом – Окончателна (след становището на ЕИСК), COM/2026/120 final.

³² Съгласно националните планове ако държавите членки удължат експлоатационният срок на съществуващите реактори до 70 или дори до 80 години и всички проекти за изграждане на нови реактори се изпълнят в срок, през 2050 г. инсталираните мощности биха могли да достигнат 144 GWe.

³³ Дял на електрификация от 23,4 % през 2024 г. С [Пакта за чиста промишленост](#) и [Плана за действие за енергия на достъпни цени](#) беше въведен ключов показател за ефективност относно дела на електроенергията в крайното потребление на енергия, като 32 % до 2030 г. бяха определени за референтна стойност.

³⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/energy-2026>.

³⁵ Евростат.

Фигура 1. Корелация между чистите енергийни миксове и цената достъпност на електроенергията (пазар на едро, 2025г. — вляво; промишлена търговия на дребно, първото полугодие на 2025 г. — вдясно) [Източник: ГД „ЕНЕРГЕТИКА“]

Електрификацията може също така да стимулира вътрешното производство в ЕС на чисти технологии, например битови и промишлени термопомпи. Оценки на промишлеността сочат, че над две трети от термопомпите, монтирани в Европа, са произведени в Европа³⁶. При наличието на яснота относно потенциалното търсене производителите ще имат по-голям стимул да увеличават мощностите в ЕС и да инвестират в развитието на умения.

Удвояването на инсталираната мощност на термопомпите за търговски и жилищни цели ще намали потреблението на изкопаеми горива с 200 Twh³⁷. Освен това централизираните отоплителни и охладителни системи са ефективни двигатели за ускоряване на електрификацията. Те имат потенциала да осигуряват чрез големи термопомпи, електрически котли и топлинно акумулиране гъвкавостта на търсенето, която е все по-необходима в електроенергийната система, както и да улесняват повторното използване на отпадна топлина. Амбициозното разширяване на мрежата за топлинна енергия може да доведе до значителни икономии на природен газ³⁸.

Друга област, която е от съществено значение за увеличаване на електрификацията на икономиката, е транспортът. Освен стимулите за насърчаване на растежа на продажбите на електрически превозни средства, наличието на достатъчна инфраструктура за зареждане с електроенергия е от съществено значение за тяхното разгръщане. Докато през последните пет години инфраструктурата за зареждане с електроенергия на

³⁶ Европейска асоциация за термопомпи (ЕНРА), [Heat pumps made in Europe](#) (Термопомпи, произведени в Европа).

³⁷ Тези икономии ще възлизат на приблизително 8 % от настоящото потребление на енергия за отопление на помещения в сградите.

³⁸ Mathiesen et al. (2023 г.), [Heat matters: The missing link in REPowerEU](#) (Отоплението има значение: липсващата връзка в REPowerEU)

автомобили и микробуси нараства значително по-бързо от автомобилния парк от електрически автомобили, липсва инфраструктура за зареждане с електроенергия на камиони³⁹.

Увеличаването на дела на слънчевата топлинна енергия не само в сградите, но и в централизираните отоплителни и охладителни системи, чрез модернизиране на съществуващите слънчеви топлинни инсталации и чрез започване на нови проекти, включително за акумулиране на топлинна енергия, би могло да доведе до значителни икономии на енергия. Това е от особено значение за промишлеността, особено в сектора на храните и напитките, химическия сектор (особено за нуждите от производство на топлинна енергия до около 400 C) и селското стопанство, например за оранжерии.

Геотермалната енергия може също да замени природния газ в централизираните отоплителни и охладителни мрежи и в някои случаи да допринесе за производството на електроенергия⁴⁰. Поради това е важно да се подкрепи бързото внедряване на нови геотермални проекти и да се проучи потенциалът за увеличаване на мощността на съществуващите инсталации. Промислените термпомпи могат да осигуряват производство на топлинна енергия обикновено до около 200 C или да подобряват нискотемпературното отопление, което дава възможност за повишено повторно използване на отпадна топлина в промишлеността и централизираните отоплителни и охладителни системи.

Биогазът и биометанът също могат да играят по-стратегическа роля за замяна на вносните изкопаеми горива, особено в секторите, в които електрификацията е по-трудна. Производството на биометан в съществуващите инсталации би могло да се увеличи с около 10—30 %. С проекти за биометан в стопанствата и кооперативни проекти за биометан може да бъде намалена зависимостта от изкопаеми горива, като същевременно бъдат осигурени допълнителни доходи за земеделските стопани и бъде създадена стойност на местно равнище, особено в селските райони, чрез превръщането на отпадъци, остатъчни вещества и оборски тор в енергия и торове. И накрая, с кръгови решения за биогаз, биометан и рециклирани хранителни вещества може да бъде укрепена устойчивостта, да се подпомогне конкурентоспособността и да се намали излагането на сътресения в цените в световен мащаб.

И на последно място, тъй като разрастването на производството на водород напредва бавно, ЕС следва да подкрепи ускоряването на преминаването на промишлеността към декарбонизирани горива, като същевременно гарантира еднакви условия на конкуренция за всички потребители на електроенергия и сведе до минимум разходите за електроенергия.

---

³⁹ Освен това преобразуването на депата за постигане на автопаркове на автобуси и камиони с изцяло нулеви емисии продължава да бъде значително инвестиционно предизвикателство за много градове и оператори.

⁴⁰ Изчисленията на Ember сочат, че геотермалните технологии от следващо поколение биха могли да осигурят до 301 TWh годишно в ЕС, което се равнява на около 42 % от настоящото производство на въглища и газ. [Geothermal energy in Europe](#) (Геотермалната енергия в Европа), февруари 2026 г., Ember

Незабавни действия от страна на Комисията в подкрепа на държавите членки:

- [Второ тримесечие на 2026 г.] Комисията ще предприеме действия относно **електрификацията, отоплението и охлаждането и геотермалната енергия**. Комисията, наред с другото, ще определи **цел за електрификацията**, ще предложи действия за намаляване на съотношението между цената на електроенергията и цената на изкопаемите горива и мерки за ускоряване на внедряването на решения за електрификация, например чрез основан на пазара инструмент за термопомпи, и ще работи за разглеждане на пречките в секторите на промишлеността, транспорта⁴¹ и строителството, както и с междусекторните пречки пред електрификацията на икономиката. Това включва постепенното премахване на субсидиите за изкопаеми горива, които подкопават относителната конкурентоспособност на електроенергията спрямо други енергоносители.
- [От май 2026 г. нататък] Що се отнася до **геотермалната енергия**, Комисията ще подкрепя държавите членки и заинтересованите страни при събирането на подробни геоложки данни и ще създаде **база данни на равнището на ЕС**. За да бъдат намалени рисковете за инвестициите и да бъде мобилизиран още частен капитал, Комисията също така ще проучи възможностите, за да подкрепи създаването на **схеми за намаляване на риска и застрахователни схеми за геотермалната енергия**, заедно със субекти в областта на публичното финансиране, включително национални насърчителни банки. В рамките на инициативата *Global Gateway* Комисията се ангажира да насърчава, наред с другото, **международното сътрудничество по проекти за геотермална енергия**, когато е целесъобразно.
- [От май 2026 г. нататък] Що се отнася до слънчевата топлинна енергия, заедно с Коалицията за финансиране на енергийната ефективност Комисията ще спомогне за разработването на схеми за публична подкрепа за **внедряването на широкомащабни проекти за слънчева топлинна енергия**.
- [От 2026 г. нататък] По отношение на **биометана** Комисията ще продължи да подкрепя инициативи за постигане на напредък в производството на газообразни молекули от неизкопаем произход, включително устойчив биогаз и биометан в съответствие с REPowerEU⁴², включително проекти за биометан в стопанствата и кооперативни проекти биометан, ^[ОВБ] като обръща особено внимание на разширяването на съществуващите централи, намали пречките пред издаването на разрешения и подобри транспорта на устойчиви изходни суровини между регионите.
- [Второ тримесечие на 2026 г.] След оценка и предвид по-бавното от очакваното разрастване на пазара на водород Комисията ще предложи **целенасочен преглед на критериите за производство на водород от възобновяеми източници, като същевременно защитава съществуващите инвестиции**. Това ще спомогне за

⁴¹ Включително тежкотоварни превозни средства.

⁴² [Пътна карта за прекратяване на вноса на енергийни ресурси от Русия](#), COM(2025) 440 final.

декарбонизацията на промишлеността и ще ускори разработването на устойчиви авиационни горива въз основа на електроенергия от водород (eУАГ) и устойчиви корабни горива въз основа на електроенергия от водород (eУКГ). Комисията допълнително ще изясни методиките, приложими за процесите, при които като изходна суровина се разчита както на водород от възобновяеми източници, така и на биомаса като изходна суровина, с цел да се улесни производството на eУАГ, като същевременно се гарантират еднакви условия на конкуренция и се поддържат амбициозни критерии за устойчивост, включително допълняемост, точно отчитане на емисиите през целия жизнен цикъл и избягване на двойното отчитане. До 30 юни 2026 г. Комисията ще започне обществена консултация по проект на методика, очертаваща критерии за потенциалното въвеждане на алтернативни подходи за признаване на нисковъглеродната електроенергия от ядрени електроцентрали.

- [До лятото на 2026 г.] Комисията ще картографира европейския капацитет за допълване на нефта и газа като изходни суровини за химикали, керамични материали, стъкло, пластмаси и торове с кръгови материали и материали на биологична основа и ще работи с промишлеността за идентифициране и преодоляване на пречките пред тяхното внедряване в краткосрочен план.

3.2 Укрепване на нашата енергийна система

Както показва настоящата криза, модернизиранието и трансформирането из основи на нашата енергийна система вече не е въпрос на амбиция, а абсолютна необходимост за постигането на издръжливост. За да се извлекат всички ползи, е абсолютно необходимо държавите членки да прилагат бързо и изцяло достиженията на правото на ЕС в областта на енергетиката, а съзакондателите да ускорят преговорите по пакета за електроенергийни мрежи на ЕС. С това ще бъде ускорено изпълнението на проекти, включително проекти от общ интерес (ПОИ) и проекти от взаимен интерес (ПВИ), като същевременно се установи гъвкав подход към националните приходи при претоварване, произтичащи от вътрешни пазарни зони, при които да се отчитат националните обстоятелства. Мрежите са необходими, за да се даде възможност за пренос на електроенергия на най-ниска цена от мястото, където е произведена, до мястото, където се консумира. Необходимо е да се ускори разгръщането на трансграничната електроенергийна инфраструктура, за да се постигне индикативната цел на ЕС за междусистемна електроенергийна свързаност от най-малко 15 % до 2030 г., като по този начин се гарантира истински енергиен съюз.

Инициативата „Енергийни магистрали“ е насочена към осем приоритетни коридора, чиято цел е да бъдат удовлетворени най-неотложните нужди от енергийна инфраструктура, изискващи допълнителна бърза подкрепа и ангажираност, така че да могат да бъдат преодоляни затрудненията, които възпрепятстват напредъка. Работата по тях следва да бъде ускорена. При необходимост в бъдеще могат да бъдат обмислени още енергийни магистрали. Действията за по-ефективно и гъвкаво използване на мрежите, включително чрез цифровизация, и за подобряване на производителността на мрежите ще намалят също така значително разходите и ще спомогнат за ускоряване на процеса на електрифициране на множество сектори, включително отоплението и охлаждането.

За много доставчици на услуги взаимосвързаността, интелигентните мрежи, достъпът до мрежи и производителността им са също така предварителни условия, заедно с интелигентни измервателни уреди, които помагат на потребителите да намалят сметките си за енергия или да реагират на ценовите сигнали чрез адаптиране на търсенето. Широкото внедряване на интелигентни измервателни уреди е от съществено значение, за да се отключи реакция на потреблението в голям мащаб и да се даде възможност на потребителите да участват на пазарите за гъвкавост, като върховото потребление и нестабилността на цените бъдат намалени. За това спомагат активи като акумулаторни батерии, електрически превозни средства и термопомпи, както и процеси като системи за управление и решения за свързване на превозните средства към електрическата мрежа и основана на ИИ автоматизация. За да се увеличи гъвкавостта на системата и да се спомогне за намаляване на регионалните и регулираните цени на енергията, всяка държава членка следва да внедри интелигентни измервателни уреди, за да обхване най-малко 50% от своите крайни потребители до 2031 г. Това върви ръка за ръка с ценовите структури, които насърчават използването на услуги за гъвкавост и акумулиране с цел по-добро интегриране и извличане на ползи от чистата енергия.

За да се изгради устойчива енергийна система, захранвана от европейски източници на чиста енергия, от ключово значение са наличието на капацитет за акумулиране на електроенергия и топлинна енергия, както и гъвкавостта, включително акумулаторните батерии и помпено-акумулиращите водноелектрически централи. Понастоящем ЕС разполага с капацитет за акумулиране от 55 GW и трябва да го увеличи значително, за да достигне 200 GW до 2030 г., като акумулаторните батерии играят важна роля за този растеж. За тази цел политическата подкрепа за тези проекти още на етапа на планиране е от съществено значение.

Незабавни действия:

- [До юли 2026 г.] *Комисията призовава съзакондателите да приключат преговорите помежду си по пакета за електроенергийните мрежи до лятото, и ще ги подкрепя за това. Това е абсолютно необходимо, за да се ускори внедряването на така необходимите проекти за енергия от възобновяеми източници и акумулиране (включително батерии за широкомащабно приложение) и да се модернизира мрежовата инфраструктура, като по този начин се спомогне за намаляване на цените на енергията и на зависимостта от внос.*
- [Второто и третото тримесечие на 2026 г.] *Комисията ще продължи да работи с държавите членки за ускоряване на изпълнението на инициативата „Енергийни магистрали“. Въз основа на вече постигнатия напредък по Bornholm Energy Island (енергиен остров Борнхолм —ВЕІ) Комисията ще затвърди политическия ангажимент, ще отдели ресурси и ще мобилизира всички налични инструменти за укрепване на инвестиционните рамки и за преодоляване на трудностите, включително като се справи с оставащите пречки, които възпрепятстват бързото внедряване на такива проекти.*
- [От май 2026 г. нататък]: *Комисията ще подпомага държавите членки и заинтересованите страни (например в рамките на Работната група за енергийния съюз и регионалните групи на високо равнище) да набележат инсталации за*

производство на електроенергия, включително вятърни паркове, които са близо до края на жизнения цикъл, и инсталации, които биха могли да бъдат модернизирани, за да се спомогне за по-бързото увеличаване на доставките на електроенергия през следващите месеци. Те също така ще оценят как допълнително да увеличават внедряването на енергия от възобновяеми източници.

- **[Май 2026 г.]** Комисията ще подпомага държавите членки, като предоставя подкрепа посредством Инструмента за техническа подкрепа чрез **Академия за енергийно регулиране, при изпълнението на ключови реформи в електроенергийния сектор.**
- **[Май 2026 г.]** Комисията ще приеме **законодателно предложение относно таксите за мрежата и данъчното облагане.** Целта ще бъде да се улесни преходът към по-електрифицирана, по-ефективна и по-устойчива енергийна система, която може да понижи сметките за електроенергия за всички потребители. С предложението ще се осигурят стимули за оптимално и икономически ефективно използване на мрежовата инфраструктура, ще се стимулира благоприятно за системата потребление, ще се изясни рамката, за да се даде възможност на националните регулаторни органи да извършват целенасочени намаления на таксите за мрежата, включително за енергоемките отрасли, и ще се даде възможност на държавите членки да премахнат ограниченията за намаляване на данъците върху енергията за конкретни ползватели, като например енергоемките отрасли и уязвимите домакинства, като същевременно се гарантира, че електроенергията се облага с по-нисък данък от газа.
- **[2026—2027 г.]** Комисията ще гарантира **строг мониторинг на прилагането на съответното законодателство на ЕС,** като използва всички налични инструменти, включително **процедури за установяване на нарушения,** например относно издаването на разрешения, акумулирането, гъвкавостта и максималното увеличаване на междузоновата преносна способност, за да ускори внедряването на чиста енергия. За да се ускори напредъкът, тя ще **ускори оценката на ключовите разпоредби,** ще предостави **прагматични насоки относно изпълнението,** включително чрез **препоръки на Комисията,** и ще подпомага държавите членки да осигурят хармонизирано и последователно прилагане в целия ЕС.

3.3 Насърчаване на инвестициите

Отговорът на ЕС на настоящата енергийна криза зависи от увеличаването на инвестициите. Трябва да мобилизираме **публични средства — на равнището на ЕС и на национално равнище — за да стимулираме и увеличим частните инвестиции.** Предвидените сега инвестиции в енергийния преход и в кръгови решения, както и тяхното ускоряване ще сложат край веднъж завинаги на зависимостта от изкопаеми горива.

На равнището на ЕС са разпределени значителни ресурси за енергийния преход, включително в рамките на последния етап на Механизма за възстановяване и устойчивост (219 милиарда евро). Плановете за възстановяване и устойчивост вече включват многобройни реформи и инвестиции, които помагат на държавите членки да модернизират енергийните си системи. Те трябва да бъдат завършени до 31 август 2026 г. в съответствие със сроковете, определени в тяхната правна структура⁴³. От 2021 г. насам по линия на Механизма за инфраструктура за алтернативни горива в рамките на Механизма за свързване на Европа (МСЕ) са поети задължения за над 2 милиарда евро за проекти за разгръщане на съответната инфраструктура за зареждане с електроенергия и презареждане с алтернативни горива за всички видове транспорт. За периода 2021—2027 г. по линия на МСЕ — направление „Енергетика“ ще бъдат подкрепени трансгранични проекти за енергийна инфраструктура и трансгранични проекти за енергия от възобновяеми източници с 5,84 милиарда евро.

По линия на политиката на сближаване също се предоставя значителна подкрепа за енергийния преход. При неотдавнашния междинен преглед на фондовете на политиката на сближаване бяха преразпредели около 1,2 милиарда евро към приоритети в областта на енергетиката, които могат да допринесат за справяне с настоящата криза.

Последователната подкрепа на ЕС за научни изследвания и иновации в областта на технологиите за чиста енергия мобилизира както публично, така и частно финансиране за прехода, включително за разрастване на иновативните технологии, като по този начин се създават решения, които са изпитани, надеждни и вече са пуснати на пазара. За тези, които са в процес на достигане на мащаб, са необходими непрекъснати координирани действия и подкрепа на равнището на ЕС и на държавите членки, за да се избегне фрагментирането на публичното финансиране и да се ускори пускането на пазара.

Наличието само на публични средства обаче не може да покрие значителните нужди от инвестиции (оценени на 660 милиарда евро годишно до 2030 г.) за енергийния преход. За да мобилизира частни инвестиции⁴⁴, включително от институционални инвеститори като застрахователни дружества и пенсионни фондове, които управляват над 12 трилиона евро в ЕС, с потенциал за насочване на допълнителни инвестиции за критични проекти за енергиен преход, през март 2026 г. Комисията прие инвестиционна стратегия за чиста енергия.

Рамката за държавна помощ също така ще даде възможност на държавите членки да подкрепят стратегическите инвестиции в енергийна инфраструктура и чисти

---

⁴³ Като инструмент, предназначен за справяне с неблагоприятните последици от кризата с COVID-19 в Съюза, подкрепен с извънредни и временни допълнителни средства, МВУ беше създаден с много строги срокове, които не могат да бъдат предмет на дерогация съгласно определението им в Регламента за EURI, Регламента за МВУ и Решението за собствените ресурси.

⁴⁴ Банките и застрахователните дружества получават стимули да увеличат инвестициите си съгласно рамките на законодателната програма, което улеснява инвестирането в собствен капитал в области, които са от ключово значение за дългосрочната конкурентоспособност и икономическа сигурност на Европа, включително енергийния сектор.

технологии, като същевременно се запазят еднаквите условия на конкуренция в рамките на вътрешния пазар⁴⁵.

Незабавни действия:

- **[Второто и третото тримесечие на 2026 г.]** Комисията ще организира **среща на върха за инвестиции в чиста енергия**, на която ще се събере секторът на финансовите услуги, включително големи институционални инвеститори, лидери от промишлеността, разработчици на проекти и субекти в областта на публичното финансиране, за да се ускори частното финансиране. Целта на срещата на върха ще бъде намирането на **незабавни решения с голямо въздействие**, като например акумулиране, включително акумулаторни батерии, инфраструктура за зареждане на електрически превозни средства, електрификация или устойчиви авиационни и корабни горива.
- **[От април 2026 г. нататък]** Комисията ще координира **инициатива на ЕС** (глава за инвестиции в рамките на AccelerateEU), за да **предостави лостове на държавите членки и да ги подпомогне**, включително чрез експертни групи на държавите членки, **да използват максимално наличното финансиране от ЕС** (напр. от фондовете на политиката на сближаване) **и да преразпределят средствата на ЕС, когато това е осъществимо и в съответствие с предпочитанията на държавите членки и регионите, към инвестиции, свързани с енергетиката**, които могат да имат бързо въздействие и да смекчат последиците от нарастващите цени на енергията, например чрез:

А) Разширяване на съществуващите мерки за намаляване на потреблението на енергия, внедряване на чиста енергия (напр. термопомпи, слънчеви фотоволтаични уредби, изолация, вятърна енергия или акумулаторни батерии), кръгови решения и инвестиране в по-стабилна и по-безопасна критична енергийна инфраструктура, както и насърчаване на разгръщането на инфраструктура за зареждане и на производството на устойчиви авиационни и корабни горива.

Б) Въвеждане на допълнения към съществуващите мерки или разширяване на техния обхват, например мерки за справяне с енергийната бедност, като допълнение към съществуващите мерки за енергийна ефективност; разширяване на обхвата на фотоволтаичните уредби за включване на агрофотоволтаични уредби; разширяване на обхвата на ускореното и опростено издаване на разрешения.

⁴⁵ До 14 април 2026 г. по линия на Рамката за държавна помощ във връзка с Пакта за чиста промишленост (CISAF) бяха приети 18 решения в подкрепа на чисти технологии, с които бяха одобрени 19 мерки за държавна помощ с общ бюджет от 32,76 милиарда евро. От тях по раздел 4.1 относно енергията от възобновяеми източници бяха одобрени 4 мерки с общ бюджет от 20,22 милиарда евро. По раздел 5 относно декарбонизацията на промишлеността беше одобрена една мярка (бюджет от 608,5 милиона евро). И на последно място, по линия на раздел 6.1 за производствените мощности в областта на чистите технологии бяха одобрени 14 мерки (бюджет от около 11,93 милиарда евро). Освен това през същия период Комисията одобри 7 мерки за помощи за декарбонизация на промишлеността съгласно Насоките относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката (CEEAG) с общ бюджет от 6,8 милиарда евро.

В) Ускоряване на изпълнението на съответните мерки в плановете за възстановяване и устойчивост, като се използват пълноценно показателите, предвидени в съобщението на Комисията „NextGenerationEU — пътят към 2026 г.“, включително възможността за вливане на капитал в национални насърчителни банки и институции.

- *[От април 2026 г. нататък]: Комисията ще прецени дали са необходими допълнителни действия за опростяване на правилата, за да се ускори използването на средства от ЕС за инвестиции в енергийния преход.*
- *[До юли 2026 г.] Комисията ще приеме законодателно предложение за актуализиране и модернизиране на схемата на ЕС за търговия с емисии. Комисията ще се консултира с държавите членки относно евентуалното актуализиране на референтните показатели по СТЕ. Това допълва вече предложените промени в резерва за стабилност на пазара, за да се увеличи неговите възможности. Като част от преразглеждането Комисията също така ще увеличи финансовата подкрепа, която е на разположение на промишлеността за нейния преход към чиста енергия чрез банката за декарбонизация на промишлеността, като мобилизира финансиране в размер на 100 милиарда евро. За да се гарантира ранно внедряване, това ще включва механизъм за насърчаване на инвестициите, финансиран с 400 милиона квоти по СТЕ на ЕС, който дава възможност за бързина и солидарност и има за цел да повиши инвестиционната сигурност, за да се увеличат инвестициите в декарбонизация от страна на енергоемките отрасли на ЕС. В този контекст, за да се гарантира солидарност, държавите членки с по-ниски доходи ще имат гарантиран достъп до подкрепа до механизма за насърчаване на инвестициите по линия на СТЕ. Освен това Комисията ще разгледа и възможността за разширяване на подкрепата по СТЕ за УАГ за сектора на въздухоплаването по отношение на обема и продължителността и ще проучи аналогичен механизъм за произвежданите в ЕС УКГ.*
- *[От април 2026 г. нататък]: Комисията ще подпомага държавите членки, които желаят да проучат използването на приходите от СТЕ на ЕС за целенасочени мерки, с които се мобилизират и ускоряват инвестициите в електрификация, например в транспорта или отоплението, декарбонизацията на промишлеността, кръговите приложения надолу по веригата и инвестициите, спомагащи за намаляване на цените на електроенергията, включително чрез увеличаване на мощностите за електроенергия от възобновяеми източници, при условие че инвестициите допринасят за електрификацията на домакинствата и декарбонизацията на промишлеността⁴⁶. Комисията*

⁴⁶ Подкрепата за инвестиции в промишлеността може да бъде разработена в съответствие с раздел 4.5 от Рамката за държавна помощ във връзка с Пакта за чиста промишленост (CISAF), но само ако 100 % от приходите от СТЕ на ЕС се използват за инвестиции в декарбонизация в съответствие с изискванията на член 10, параграф 3 от Директива 2003/87/ЕО за установяване на система за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза.

продължава да насърчава държавите членки да проучват възможността за такова използване на приходите от СТЕ на ЕС.

- **[От април 2026 г. нататък]: Комисията ще работи с Европейската коалиция за финансиране на енергийната ефективност с цел разработването на стандартизирани финансови продукти за чисто отопление и саниране и за разработването и насърчаването на нови бизнес модели за енергийни услуги, които предоставят пряка подкрепа на МСП за внедряване на решения за енергийна ефективност и електрификация.**
- **[От април 2026 г. нататък]: Комисията ще продължи да подкрепя държавите членки в Коалицията за ранно преминаване към еУАГ при организирането на обявения двустранен търг за еУАГ в размер на 2 милиарда евро и ще насърчава по-нататъшното участие на държавите членки.**